

чого-небудь» [4, 574]. Далі автор розкриває суспільні відносини, які складаються з приводу управління, називаючи їх структурні елементи. Це: учасники відносин (окремі форми влади; об'єднання громадян, з одного боку; з іншого — організації та громадяни); предмет відносин — забезпечення порядку — стану, за якого не вчиняються неправильні, незаконні дії з боку як органів управління, так і підлеглих; дотримуються встановлені вимоги, правила; зміст відносин — взаємні права і обов'язки учасників управлінських відносин [4, 574].

Український правознавець Д. Шапченко під порядком управління розуміє нормативно визнаний порядок здійснення державою своєї управлінської функції, яка реалізується в управлінській діяльності відповідних суб'єктів та особливому режимі функціонування її матеріальних носіїв [11, 637].

А професор В. Д. Меншагін, характеризуючи об'єкт злочину проти порядку управління, підкреслював, що ними є не лише правильна діяльність державних закладів і підприємств, а й правильна діяльність будь-яких громадських організацій [12, 390–391].

Вчений у сфері управління Г. О. Туманов вважав, що «значні за обсягом управлінські впливи справляють, наприклад, працівники, які не мають підлеглих за посадою. Так здійснюють управління рядові міліціонери, котрі забезпечують громадський порядок, наприклад, на стадіоні» [13, 94].

Не погоджуючись з наведеним підходом, український дослідник В. М. Плішкін вказує, що у такому разі: «напрошується парадоксальний висновок, а саме: адміністративні, оперативно-розшукові та кримінально-процесуальні заходи, яких вживають правоохоронці, є методами управління. Однак управління тут має місце лише в організації правоохоронної діяльності» [14, 13].

На думку професора В. І. Осадчого, така позиція звужує зміст поняття «управління». Адже управління може стосуватися як організації правоохоронної діяльності, так і діяльності рядового міліціонера, який у конкретному випадку забезпечує громадський порядок. Діяльності такого міліціонера, як і організації правоохоронної діяльності в цілому, притаманні одні й ті ж управлінські ознаки. Це дозволяє професору В. І. Осадчому констатувати, що уповноважені особи органів виконавчої влади та об'єднань громадян здійснюють управління. Інакше кажучи, виконання представником влади, працівником правоохоронного органу службових обов'язків, членом громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцем обов'язків щодо охорони громадського порядку — це управлінська діяльність [6, 97].

Так, посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 345 КК України) вчиняється саме у зв'язку з виконанням представником влади, працівником правоохоронного органу службових обов'язків, членом громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцем обов'язків щодо охорони громадського порядку. А це означає, що суб'єкт злочину хоче вплинути саме на регламентований державою порядок виконання названими особами покладених на них обов'язків.

Таким чином, ми цілком підтримуємо позицію професора М. Й. Коржанського та інших вчених, які вважають, що родовий об'єкт злочинів, передбачених у розділі XV Особливої частини КК України, не може бути зведений лише до авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Так, авторитет органів управління може виступати у якості єдиного безпосереднього об'єкту окремих злочинів, склади яких передбачені, зокрема, статтями 338, 356 КК України. В деяких випадках авторитет може виступати компонентом такого об'єкту — наприклад, при вчиненні посягань, передбачених ст. 342, 343 КК України тощо.

Але в цілому всі наведені у розділі XV Особливої частини КК України злочини спрямовані проти порядку функціонування органів влади, підприємств, установ, організацій, громадської діяльності громадян як виду управлінської діяльності.

Отже, не тільки і не стільки авторитет органів державної влади та об'єднань громадян є родовим об'єктом злочинів, передбачених у розділі XV Особливої частини КК України, а центральне місце тут займає порядок управління, *під яким розуміється нормативно визначений порядок функціонування органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, їх посадових осіб та представників, за допомогою якого здійснюється вплив на учасників управлінських відносин, чим забезпечується легітимність, авторитет та нормальна робота зазначених органів і осіб.*

Відповідно до нашої позиції щодо визначення родового об'єкта, пропонуємо змінити назву розділу XV Особливої частини КК і викласти її у наступній редакції: «Злочини проти порядку управління та авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян».

Література

1. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.]; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. — [4-е вид., перероб. і допов.]. — Х.: Право, 2010. — 456 с.
2. Словник української мови: в 11 т. / голов. редкол.: Білодід І. К. [та ін.]. — К.: Наукова думка, 1970–1980. — Т. 1. — 1972. — 844 с.
3. Термінологічний словник з управління персоналом органів внутрішніх справ України / [Укладач Н. П. Матюхіна]; за заг. ред. проф. О. М. Бандурки. — Харків: Ун-т внутр. справ, 2000. — 120 с.
4. Навроцький В. О. Кримінальне право України: Особлива частина: Курс лекцій / В. О. Навроцький. — К.: Т-во «Знання», 2000. — 771 с.
5. Курс советского уголовного права: В 5 т. / [Н. А. Беляев, Н. Лейкина, В. К. Глистин и др.]; Отв. ред. Н. А. Беляев. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1968–1981. — Т. 4: Часть Особенная. — 1978. — 557 с.
6. Осадчий В. І. Об'єкт і система злочинів, передбачених розділом XV КК України / В. І. Осадчий // Право України. — 2004. — № 2. — С. 96–99.
7. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.]; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. — 4-е вид., переробл. і допов. — Х.: Право, 2010. — 608 с.
8. Уголовное право Украины. Особенная часть: учебник / [А. П. Бабий, И. Доброход, Е. Кармазин, А. В. Загика, Е. Козерацкая, Д. И. Крупко и др.]; отв. ред. Е. Л. Стрельцов. — 5-е изд., доп. и перераб. — Х.: Одиссей, 2009. — 544 с.
9. Коржанський М. Й. Кримінальне право і законодавство України. Частина Особлива: Курс лекцій / М. Й. Коржанський. — К.: Атіка, 2001. — 544 с.
10. Афанасьев В. Г. Научное управление обществом: опыт системного исследования / В. Г. Афанасьев. — М.: Политиздат, 1973. — 390 с.
11. Кримінальне право України. Особлива частина: Підруч. / [Г. В. Андрусів, П. П. Андрушко, С. Я. Лихова та ін.]; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Юрид. ф-т. — К.: Юрінком Інтер, 1999. — 891 с.
12. Меньшагин В. Д. Курс советского уголовного права. Особенная часть: в 6 т. / Меньшагин В. Д., Пионтовский А. А., Чхиквадзе В. М. — М.: Госториздат, 1955–1959. — Т. 2. — 1959. — 812 с.
13. Туманов Г. А. Организация управления в сфере охраны общественного порядка / Г. А. Туманов. — М., 1972. — 167 с.
14. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ: Підруч. для слухачів і курсантів вищ. закл. освіти МВС України / В. М. Плішкін; [Ред. Ю. Ф. Кравченко; Нац. акад. внутр. справ України]. — К., 1999. — 701 с.

А. В. Бойко, соискатель

Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
кафедра уголовного права, уголовного процесса и криминалистики
Французский бульвар, 24/26, г. Одесса, 65058, Украина

**РОДОВОЙ ОБЪЕКТ УГРОЗЫ
ИЛИ НАСИЛИЯ ОТНОСИТЕЛЬНО РАБОТНИКА
ПРАВООХРАНИТЕЛЬНОГО ОРГАНА**

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена исследованию проблем, связанных с определением родового объекта преступления, предусмотренного статьей 345 УК Украины. Дается собственное определение родового объекта преступлений раздела XV УК Украины

Ключевые слова: уголовное право, угроза или насилие относительно работника правоохранительного органа, родовый объект